

Pár slov k odškodnému v „nitrianskej kauze“.

Začnem trocha okľukou. Do nemocníc chodia ľudia z dôvodov, že majú na svojom zdraví nejakú ujmu. Keďže Občiansky zákonník hovorí, hoci trocha necitlivo a treba povedať, že i mäťúco, o škode na zdraví, budeme používať tento pojem. No a nemocnice (či iní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ako aj ich zdravotnícki pracovníci) sa snažia túto škodu odstrániť, prípadne aspoň zmierniť. Avšak odstraňovanie či zmierňovanie škody na zdraví značí, zvlášť v operačných odboroch, značný invazívny zásah do organizmu, ktorý sám o sebe má potenciál spôsobiť vážnu škodu na zdraví, ktorá môže niekedy vysoko presiahnuť stupeň závažnosti škody na zdraví, s ktorou prišiel pacient do nemocnice. Pre ilustráciu, podľa klasifikácie ASA (American Society of Anesthesiologists) v I. stupni rizikovosti, teda u zdravého pacienta bez celkového ochorenia, sa udáva riziko mortality v súvislosti s operačným výkonom 0,06% (otázky zavinenia, ani trestnoprávna rovina nie sú predmetom tohto článku).

Keďže sama zdravotná starostlivosť z dôvodu invazivity má určitý, nie zanedbateľný, potenciál sama o sebe spôsobiť škodu na zdraví pri odstraňovaní inej škody ma zdraví, je povinnosťou každého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (teda i nemocnice) mať uzavretú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (čo platilo aj v r. 2007, vid' §79 ods.1 písm.u) zák. 578/2004 Z.z.). Účel zákonom danej povinnosti takéhoto poistenia je najmä ten, aby nebola zmarená náhrada škody poškodenému napr. z dôvodu, že táto náhrada výrazne prevyšuje majetkové možnosti škodcu (čo sa pokojne môže stať nielen ambulantnému poskytovateľovi, ale i nemocnici – pozn. autora len na okraj: preto aj zákon ukladá právnu povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kedy tiež môžu vzniknúť výrazné škody na živote, zdraví, majetku, no napr. i na životnom prostredí).

Neviem, či mala nitrianska nemocnica v čase vzniku škody na zdraví uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu. Z mediálnych vyjadrení sa javí, že nie, keďže sa priamo spomína vymáhanie náhrady škody núteným výkonom rozhodnutia – exekúciou. A tu sa dostávame k meritu veci. Nečítal som rozsudok, nepoznám jeho presné znenie, ale podľa dostupných informácií išlo o priznanie nemajetkovej ujmy poškodenému a jeho rodine v celkovej výške 500 tisíc €. Ako bolo spomínané v úvode, Občiansky zákonník je v tomto do istej miery nekonzistentný, náhradu za škodu na zdraví a náhrady s ňou súvisiace (upravené v §§ 444 a nasl.) odlišuje od náhrady za nemajetkovú ujmu na zdraví a náhrad s ňou súvisiacich (upravené v §§ 11 a nasl.), pričom obsahový rozdiel medzi nimi nie je úplne zrejmý. **A prakticky všetky poisťovne v SR, ktoré majú poistné produkty čo do zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vylučujú z poistného plnenia náhradu nemajetkovej ujmy!**

Právnik poškodených uviedol: „Ide o prelomové rozhodnutie. V našej praxi na Slovensku ešte takáto výška priznaná nebola. Je to dobrá správa pre občanov Slovenska, že sa môžu domáhať svojich práv.“ Avšak práve uvedený deficit v poistných zmluvách pre zodpovednosť za škodu v zdravotníctve, spolu s istou nekonzistenciou ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa dotýkajú ujmy/škody na zdraví a živote, môžu spôsobiť, že **poškodení a ich rodina sa síce na súde po tragédii domôžu svojich práv, ale ich naplnenie bude zmarené. Pri nedostatku majetku totiž nepomôže ani exekúcia** – koľkí poskytovatelia, zvlášť ambulantní, majú exekvovateľný majetok vo výške pol milióna Euro? Takže hoci poskytovateľ bude poistený, náhrada poškodenému nemusí byť naplnená v zmysle právoplatného rozsudku o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže poistná zmluva vylučuje poistné plnenie v prípade náhrady nemajetkovej ujmy; a hoci aj celý exekvovateľný majetok poskytovateľa (ambulancie, nemocnice) nemusí na vysúdenú náhradu poškodenému stačiť, takže občan Slovenska sa svojich práv nedomôže!

Preto myslím, že na ochranu práv poškodených pacientov by okrem súdnej moci mala zasiahnuť aj zákonodarná moc a prijať právnu normu zakazujúcu výluku

nemajetkovej ujmy súvisiacej s ujmomou na zdraví a na živote z poistného plnenia pri zodpovednostných vzťahoch vznikajúcich v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti.

Miroslav Pavlák, Zdravotnícke noviny č. 36/2013, str.6, uverejnené pod názvom: Pár slov k odškodnému v nitrianskej kauze